

Duvha le Mukomana Randevhe a vha na vhuludu

Tshiṭori nga Helen Brain

Zwifanyiso nga Samantha van Riet

“Ndi tama ndo vha ndi sa tei u ya tshikoloni namusi,” Mukomana Randevhe o amba musi a tshi vuwa. “Ndi tama ndi tshi nga tṽa hayani ndo edela duvha loṭhe.”

Makhulu Vho Randevhe vho vha vha tshi khou rinda mukapu khishini. “Ṭavhanyani, vhana,” vho vhidzelela. “Vhuragane ho luga.”

“Ri khou ḁa, Makhulu,” hu vhidzelela Khaladzi Randevhe, a tshi tsa nṽha ha mmbete o takala vhukuma. Khaladzi Randevhe u dzulela u ṭoda u ya tshikoloni.

“A thi ḁi pfi zwavhuḁi, Makhulu,” Mukomana Randevhe o amba. “Ṭhoḁo yanga i khou rema, mulenzhe wanga u khou vhavha, mukulo wanga u khou vhavha ngeno na lukuḁavhavha lwanga na lwone lwu tshi khou vhavha.”

Makhulu vho thetshesela ṭhoḁo yawe vha dzhia na thempheretsha yawe. “A hu na tsho khakheaho kha inwi,” vho amba. “Zwino vuwani ni ambare.”

Mukomana Randevhe o vuwa mmbeteni. Nga u ṭavhanya a posela nṽḁa zwienda zwawe nga fasiṽere. “A thi khou vhona zwienda zwanga zwa tshikolo,” o vhidzelela. “A thi yi tshikoloni ngauri a thi na zwienda.”

Khaladzi Randevhe o vha o mu vhona. “Iwe Randevhe a si na mikhwa,” o mu kaidza. “No lingedza u zwi dzumba. Zwino ṭavhanyani. Ri ḁo lenga.”

Mukomana Ranđevhe a ła mukapu wawe. U bva afho a ya a dzula bungani. “Thumbu yanga i khou vhavha, Makhulu,” a tshi lila. “Ndi khou pfa vhuṭungu nga maanda thumbuni yanga. A thi nga koni u tshimbila nda ya tshikoloni.”

Makhulu vho ḁa na boḁelo ła mushonga wavho u kalakataho. “Khoyu mushonga,” vho amba, “inwani lebula mbili ṭhukhu dza mushonga uyu, thumbu yaṅu i ḁo fhola.”

“Hai, hai, hai!” Mukomana Ranđevhe a zhamba. “Thumbu yanga i khwiṅe zwino.”

“Kha hu i we tshikoloni-ha,” ho amba Makhulu, vha tshi khou vha ṅetshedza zwiliwa zwa u ła tshikoloni. “Ni gude nga maanda ni ḁo vhuya hayani no ṭalifha.”

Mukomana Ranđevhe o tshimbila nga u ongolowa murahu ha khaladzi awe. We a thamuwa na u fhufha na u ya ngei na ngei u swika a tshi swika tshikoloni, fhedziha a kokodza milenzhe na ṅdila yoṭhe a tshi sumbedza u dinalea. “A thi ṭoḁi u ya tshikoloni,” o gungula. “Ndi ṭoḁa u ṭwa ndo eḁela.”

Hu si kale vha vha vho swika khoroni ya tshikolo. “Ndi zwavhuḑi, Mukomana,” ho vhidzelela Khaladzi Ranḑevhe, a tshi gidimela ngomu.

Mukomana Ranḑevhe o sedza u mona nae. A hu na we a vha a tshi khou mu vhona. Nga u ṭavhanya a dzumbana nga murahu ha tshiṭaka. A dzula heneḑho, o fhumula a tshi lindela bele ya tshikolo i tshi lila nahone muṅwe na muṅwe o no vha ngomu tshikoloni. U bva afho a panyula o livha hayani. A dzhena nga fasiṭere ḽa lufherani lwa u eḑela a ḑi fukedza nga nguvho mmbeteni wawe. Hu si kale a vha o no farwa nga khofhe na u hona a tshi vho hona.

Nga awara ya vhufuminthihi Mukomana Ranḑevhe a vha o no neta nga u eḑela. A na vhuludu. A ṭolela nṅḑa nga vothi ḽa lufhera lwa u eḑela. Makhulu vha nga vha vhe ngafhi? Evho nandi. Vho vha vho dzula khishini vha tshi khou nwa tie vha na Mufumakadzi Vho Dassie vha mudzulatsini. Mukomana Ranḑevhe a femuluwa. Ho vha hu na vhuludu u eḑela mmbeteni ḑuvha ḽoṭhe.

Nga awara ya vhufumimbili Mukomana Ranḑevhe o vha o farwa nga ḑora. A ṭolela nṅḑa nga vothi ḽa lufhera lwa u eḑela. Makhulu vha nga vha vhe ngafhi? Hai nandi. Vho vha tshi khou baka vhurotho khishini. Mukomana Ranḑevhe a femuluwa. O vha a tshi khou ṭoḑa maḑi a u nwa na muthu ane a nga tamba nae.

Nga awara ya u thoma Mukomana Ranḑevhe a ṭolela hafhu. Nga itsho tshifhinga Makhulu Vho Ranḑevhe vho vha tshi khou amba na Vhafunzi Vho Phunguhwe. Vhafunzi vho vha vha tshi khou ḽa vhurotho ho bakiwaho nga Makhulu. Muṅukhelelo wo ita uri mulomo wa Mukomana Ranḑevhe u vhe na lure. A tama a tshi nga vha na vhuṅwe ha vhurotho ha Makhulu, vhufhisaho vhu tshi bva ovenini. Mukomana Ranḑevhe o femuluwa.

Nga awara ya vhuraru Khaladzi Ranḑevhe o vhuya hayani o takala nga maanḑa. Mukomana Ranḑevhe a fhufhela nṅḑa nga fasiṭere u bva mmbeteni a ḑa nga u gidima vothini ḽa phanḑa nga murahu hawe. “Ndaa, Makhulu,” a vhidzelela. “Ndo vhuya hayani u bva tshikoloni.”

“Lo vha d̄uvha l̄avhuḍisa,” Khaladzi Rand̄evhe o amba. “Ro vha na ngudo ya u ola ri tshi khou thuswa nga muoli wa vhukuma. Ro guda u ola dzikhomiki. Na ṭhoho ya tshikolo tshashu vha khou vhangiwa. Vho rengela muñwe na muñwe nyamunaithi na khekhe na matshipisi. Ho vha hu tshi khou takadza, kani a si zwone, Mukomana?”

“Ee, ee,” ho amba Mukomana Rand̄evhe. O ṭungufhala. Hai nandi. D̄uvha l̄ithihi fhedzi l̄e a sa ye tshikoloni vha mbo ḍi wana khekhe tshikoloni!

“Ndi khekhe ifhio ye na i wana, Mukomana?” Makhulu vho vhudzisa.

“Yo vha i ya tshokoleithi,” Mukomana Rand̄evhe a tshi khou zwifha. “Khekhe ya tshokoleithi i na kharamele na thebeila nga nṭha.” Ndi tama ndo vha ndo ya tshikoloni, Mukomana Rand̄evhe a tshi khou humbula. Ndi tama ndo vha ndi na tshipiḍa tsha khekhe.

Zwi tshe zwo ralo ho mbo pfala u khokhonya vothini. Mudededzi wa Mukomana Rand̄evhe khevho vho ima vothini, mufumakadzana Vho Mbevha. Vho vha vho fara phuleithi i na tshipiḍa tshihulwane tsha khekhe ya u tamisa.

“Aa, Makhulu Vho Rand̄evhe,” vho amba. “Ndo vha ndo ṭungufhala nga u lwala ha Mukomana Rand̄evhe nga d̄uvha lo khetheaho nga u rali lwe nda mu vhetshela tshipiḍa tsha khekhe. U hani ene? U khwiṇe?”

Hai nandi. Zwa zwino Mukomana Rand̄evhe u mathadani. A gidimela lufherani lwawe, a fhufhela nnḍa nga fasiṭere a ya a dzumbama murini henefho dzharatani.

“Khouḷa,” Khaladzi Rand̄evhe o vhudza Makhulu. “O dzumbama murini wa munngo.”

Makhulu na mufumakadzana Vho Mbevha vho ima fhasi ha muri. “ṭhoho yaṇu a i shumi zwavhuḍi maḍuvhano,” Makhulu vho amba vho khwaṭhisa ipfi. “No shavha tshikoloni.”

“Ndi a ḍisola, Makhulu. Ndi a ḍisola, mufumakadzana Vho Mbevha,” Mukomana Rand̄evhe a lila. “Ndi humbela uri vha songo ntsinyutshela.”

“Ri ḍo ni lapula ṇamusi,” Makhulu vho amba. “A thi ḍivhi zwine ra tea u ita.”

“Ndi a ḍivha,” ho amba mufumakadzana Vho Mbevha. “Khezwi vha sa nnyiteli tie, ra ḍo l̄a tshipiḍa tsha khekhe ya tshokoleithi iyi i ḍifhaho nga u rali. Zwi ḍo mu funza uri u sa ya tshikoloni ndi u sa shuma zwavhuḍi ha ṭhoho.”

Zwenezwo Makhulu vha funga gedela, vhone na mufumakadzana Vho Mbevha vha dzhia lebula mbili dza tie vha thoma u la khekhe vhe vhavhili. Mulomo wa Mukomana Ranđevhe wa vha na lure ngeno thumbu yawe i tshi khou bvuma, fhedzi vha sa mu fhe khekhe. Na lithatha zwało a sa li wane.

U bva đuvha ilo u ya phanđa Makomana Ranđevhe ha ngo tsha dovha a shavha tshikolo hafhu. Na luthihi zwaho. U twa mmbeteni đuvha lothe zwi na vhuludu nga maanđa!

KHA VHA SUMBEDZE VHUKONI!

- Kha vha humbule uri Mukomana Ranđevhe o dzhia tsheo ya u itela mufumakadzana Vho Mbevha garađa, ye a vha a tshi khou ya u vha nea musi a tshi ya tshikoloni nga đuvha li tevhelaho. A nga vha o nřwala mini garađani?
- Kha vha humbele vhana vhavho uri vha ite garađa.

Duvha le Mukomana Randevhe a vha na vhuludu

Tshiṭori nga Helen Brain • Zwifanyiso nga Samantha van Riet

Tshifanyiso

Kherulani bammbiri nga vhukati. Kha tshiṅwe tshipiḁa olani tshifanyiso tsha zwe Bhuti Rabbit a humbula uri zwi ḁo vha ngayo u ṭwa hayani a si ye tshikoloni. Kha tshiṅwe tshipida, olani tshifanyiso tsha ṅḁila ye zwa vha zwi ngayo ngangoho.

U Vhala

Naa ni nga wana zwiitisi zwiraru zwe Bhuti Rabbit a zwi vhudza Makhulu zwo itaho uri a si kone u ya tshikoloni? Zwi vhaleni nga ipfi ḁine na humbula uri Bhuti Rabbit o vha a tshi ḁo vha o ḁi shumisa.

Makhulu vho vha vha tshi ḁo vha vho amba nga ipfi ḁa mufuda-ḁe musi vha tshi amba na Bhuti Rabbit musi o dzumbama kha munngo? Vhalani zwe vha zwi amba ni tshi khou shumisa mufuda wa ḁeneḁi ipfi.

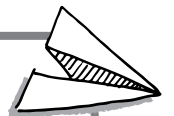

U ṅwala

Naa ni a vhuya na borea musi ni hayani? Ni takalela u ita mini musi ni hayani? Thusani Bhuti Rabbit uri a si boree nga u ṅwala zwithu zwine a nga lingedza u zwi ita hayani.

Vhutsila

Kha ri ri Bhuti Rabbit u itela Miss Mouse garaṭa, ye a vha a tshi ḁo mu ṅea yone musi a tshi ya tshikoloni nga tsha matshelo. O vha a tshi ḁo vha o ṅwala mini kha yeneyi garaṭa? Itani garaṭa.

Kushumele

Anetshelani tshiṭori tsha vhukuma kana tshine tsha tou humbulelwa nga ha tshifhinga tshe na tshi fhedza ni hayani ni songo ya tshikoloni.

